

Czwartek, 9 czerwca 2022 r.

P9_TA(2022)0239

Naruszanie wolności prasy i bezpieczeństwa dziennikarzy w Gruzji

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 9 czerwca 2022 r. w sprawie naruszeń wolności prasy i bezpieczeństwa dziennikarzy w Gruzji (2022/2702(RSP))

(2022/C 493/09)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Gruzji, w szczególności rezolucję z 16 września 2020 r. w sprawie wdrażania układu o stowarzyszeniu UE z Gruzją⁽¹⁾,
  - uwzględniając niedawną wizytę przedstawiciela OBWE ds. wolności mediów w Gruzji w dniach 28–29 kwietnia 2022 r.,
  - uwzględniając porozumienie osiągnięte przez gruzińskie siły polityczne 19 kwietnia 2021 r. przy mediacji przewodniczącego Rady Europejskiej,
  - uwzględniając Układ o stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Gruzją, z drugiej strony, który w pełni wszedł w życie 1 lipca 2016 r.⁽²⁾,
  - uwzględniając światowy ranking wolności prasy opracowany przez Reportów bez Granic za rok 2021 i 2022,
  - uwzględniając art. 144 ust. 5 i art. 132 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w układzie o stowarzyszeniu, który obowiązuje od 1 lipca 2016 r., Gruzja i UE zobowiązały się do rozwijania dialogu politycznego w celu większego poszanowania zasad demokratycznych, praworządności i dobrych rządów, praw człowieka i podstawowych wolności, w tym wolności mediów;
- B. mając na uwadze, że 3 marca 2022 r. Gruzja złożyła wniosek o członkostwo w UE, demonstrując tym samym europejskie aspiracje gruzińskiego społeczeństwa, które cieszą się szerokim poparciem opinii publicznej i całego spektrum politycznego, w tym opozycji;
- C. mając na uwadze, że wolność wypowiedzi, wolność mediów i bezpieczeństwo dziennikarzy są zasadniczymi elementami prężnej demokracji, a ich ochrona przez władze jest istotnym wskaźnikiem umacniania demokracji; mając na uwadze, że pluralistyczne, wolne i niezależne media są podstawowym fundamentem demokracji i jednym z głównych filarów walki z dezinformacją;
- D. mając na uwadze, że w porozumieniu z 19 kwietnia 2021 r., osiągniętym przy mediacji przewodniczącego Rady Europejskiej Charles'a Michela, podkreślono, że należy zająć się kwestią postrzegania upolitycznionego wymiaru sprawiedliwości, między innymi przez przyjęcie i wdrożenie ambitnej reformy sądownictwa w celu poprawy niezależności, przejrzystości i rozliczalności systemu sądowego;
- E. mając na uwadze, że 5 lipca 2021 r. ponad 50 dziennikarzy, przedstawicieli mediów i pokojowo nastawionych demonstrantów zostało brutalnie zaatakowanych głównie przez skrajnie prawicowych działaczy podczas relacjonowania marszu godności w Tbilisi, który ostatecznie musiał zostać odwołany; mając na uwadze, że Aleksander Laszkarawa, kamerzysta TV Pirweli, zmarł wkrótce po tej napaści z powodu doznanych obrażeń;

⁽¹⁾ Dz.U. C 385 z 22.9.2021, s. 40.

⁽²⁾ Dz.U. L 261 z 30.8.2014, s. 4.

Czwartek, 9 czerwca 2022 r.

- F. mając na uwadze, że po kilku latach poprawy sytuacja środowiska medialnego w Gruzji gwałtownie się pogorszyła w ostatnich latach, a od czasu masowego użycia przemocy wobec uczestników parady równości w Tbilisi 5 lipca 2021 r. w Gruzji doszło do bezprecedensowej liczby brutalnych ataków fizycznych na dziennikarzy, co skłoniło szereg organizacji międzynarodowych zajmujących się obroną wolności mediów do wygłoszenia oświadczeń wyrażających zaniepokojenie oraz doprowadziło do znacznego obniżenia wyniku Gruzji w światowym rankingu wolności prasy (z 71,36 punktów i 60. pozycji spośród 180 w 2021 r. do 59,9 punktów i na 89. miejsce ze 180 w 2022 r.);
- G. mając na uwadze wzrost liczby werbalnych ataków na dziennikarzy oraz postępowań o zniesławienie, w tym wszczętych przez urzędników rządowych i popleczników partii rządzącej, przeciwko krytycznym przedstawicielom mediów i spółkom medialnym; mając na uwadze, że – jak zauważyła Transparency International Gruzja – zmiana praktyki sądowej przenosi ciężar dowodu na dziennikarzy wbrew jednoznacznej zapisowi w gruzińskim prawodawstwie; mając na uwadze, że dziennikarze – zwłaszcza dziennikarze mediów krytycznych wobec rządu – napotykają trudności w dostępie do informacji, które powinny być publicznie dostępne;
- H. mając na uwadze, że w dochodzeniach brakuje przejrzystości i skuteczności, co prowadzi do powszechnego wrażenia bezkarności sprawców przestępstw popełnianych przeciwko dziennikarzom;
- I. mając na uwadze, że 4 kwietnia 2022 r. sąd miejski w Tbilisi skazał sześć osób na pięć lat pozbawienia wolności za napaść na dwóch kamerzystów i dziennikarza podczas brutalnych ataków na uczestników parady równości w Tbilisi 5 lipca 2021 r.;
- J. mając na uwadze, że 16 maja 2022 r. Nika Gwaramia, dyrektor stacji telewizyjnej Mtawari, został skazany na trzy i pół roku pozbawienia wolności na mocy art. 220 kodeksu karnego na podstawie wątpliwych zarzutów dotyczących prania pieniędzy, przekupstwa i fałszowania dokumentów w związku z jego wcześniejszą działalnością na stanowisku dyrektora kanału telewizyjnego Rustawi 2; mając na uwadze, że wyrok ten został powszechnie odebrany w Gruzji jako próba uciszenia głosu krytycznego wobec obecnego rządu; mając na uwadze, że sprawa ta została już negatywnie oceniona przez gruzińskie Biuro obrońcy Publicznego w 2019 r.;
- K. mając na uwadze, że wybiórcze dochodzenia i postępowania przeciwko osobom sprzeciwiającym się obecnemu rządowi podważają zaufanie publiczne nie tylko do instytucji sądowych, ale również do samego rządu, a powtórne wszczynanie podobnych spraw przeciwko właścicielom mediów związanych z opozycją podważa wysiłki mające na celu zwiększenie niezależności sądownictwa;
- L. mając na uwadze, że były prezydent Micheil Saakaszwili, którego stan zdrowia stale się pogarsza, został ostatecznie przeniesiony do szpitala cywilnego w następstwie opinii niezależnych lekarzy, że w przeciwnym razie jego stan się nie polepszy;
- M. mając na uwadze, że reforma ustawy o łączności elektronicznej daje gruzińskiej Państwowej Komisji Łączności (GNCC) prawo do powoływania specjalnych kierowników w przedsiębiorstwach telekomunikacyjnych, którzy mają egzekwować decyzje GNCC;
- N. mając na uwadze wszczęcie postępowań sądowych przeciwko właścicielom innych znaczących mediów wyrażających krytyczne opinie lub przeciwko bliskim członkom ich rodzin, takim jak Dawit Kezeraszwili z Formula TV i Wachtang Cereteli, założyciel niezależnej stacji TV Pirweli; mając na uwadze, że w styczniu 2022 r. sąd miejski w Tbilisi uznał założycieli TBC Bank i partii politycznej „Lelo dla Gruzji” Mamukę Chazaradze, Badriego Dżaparidze i Awtandila Cereteliego – ojca Wachtanga Cereteliego – za winnych oszustwa i skazał ich na siedem lat pozbawienia wolności; mając na uwadze, że wyrok ten został jednak złagodzony, ponieważ upłynął termin przedawnienia za oszustwa;
- O. mając na uwadze, że w ostatnich latach – zwłaszcza od czasu rosyjskiej inwazji na Ukrainę – w Gruzji gwałtownie nasila się rosyjska dezinformacja i propaganda antyunijna, wymierzona szczególnie w kobiety, społeczność LGBTQI+, obrońców praw człowieka i mniejszości etniczne;
- P. mając na uwadze, że według potwierdzonych informacji wśród członków gruzińskiego społeczeństwa, których rozmowy były nagrywane, znalazło się wielu dziennikarzy, czego dowodzą powszechne nielegalne podsłuchy ujawnione we wrześniu 2021 r.;
- Q. mając na uwadze, że dochodzenia w sprawie azerbejdżańskiego dziennikarza Afgana Muchtarlego, którego porwano w Gruzji w maju 2017 r. i nielegalnie przewieziono przez granicę z Azerbejdżanem w celu postawienia go przed sądem w Baku, czemu rzekomo towarzyszyła zмова gruzińskich funkcjonariuszy bezpieczeństwa, nie przyniosły jeszcze żadnych wymiernych rezultatów;

Czwartek, 9 czerwca 2022 r.

1. wyraża zaniepokojenie znacznym pogorszeniem się sytuacji mediów i sytuacji w zakresie bezpieczeństwa dziennikarzy w Gruzji w ostatnich latach pomimo solidnych ram prawnych w Gruzji gwarantujących wolność słowa i mediów;
2. potępia rosnącą liczbę przypadków zastraszania dziennikarzy, gróźb i przemocy wobec nich oraz prześladowania ich, w tym coraz większą liczbę dochodzeń w sprawach dotyczących pracowników i właścicieli mediów; wzywa władze gruzińskie do dokładnego zbadania wszelkich przypadków przemocy oraz do ścigania osób odpowiedzialnych za podżeganie do brutalnych ataków na dziennikarzy i innych pracowników mediów oraz za przeprowadzanie takich ataków, co przeciwdziałałoby wrażeniu bezkarności za takie przestępstwa; wzywa Gruzję do ograniczenia korzystania ze strategicznych powództw zmierzających do stłumienia debaty publicznej, wymierzonych przeciwko obrońcom praw człowieka i przedstawicielom mediów, które to powództwa mają na celu utrudnianie tym osobom krytycznej i niezależnej pracy;
3. wzywa Gruzję do zagwarantowania wolności mediów, co powinno obejmować niezależność redakcyjną, przejrzystą własność mediów oraz pluralistyczne, bezstronne i niedyskryminacyjne relacjonowanie poglądów politycznych w programach nadawców prywatnych, a w szczególności publicznych, zwłaszcza podczas kampanii wyborczych; wzywa Gruzję do zagwarantowania niezakłóconego dostępu do informacji, które powinny być publicznie dostępne, a także do zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony dziennikarzom i innym pracownikom mediów oraz do wzmocnienia ich pozycji;
4. potępia skazanie w dniu 16 maja 2022 r. Niki Gwaramii, dyrektora głównego opozycyjnego kanału telewizyjnego Mtawari, co uwypukliło utrzymujący się brak zaufania do gruzińskiego systemu sądownictwa; popiera apel Reporterów bez Granic o rewizję wyroku skazującego Nikę Gwaramię; ponownie podkreśla pilną potrzebę rzeczywistego przyspieszenia przez rząd reformy sądownictwa w drodze szeroko zakrojonego i pluralistycznego procesu ponadpartyjnego w celu poprawy niezależności i bezstronności sądownictwa, zgodnie z zobowiązaniami Gruzji jako partnera stowarzyszonego UE;
5. wzywa wszystkich przedstawicieli rządu gruzińskiego do nieuciekania się do agresywnej retoryki i dyskryminującego traktowania przedstawicieli mediów w Gruzji oraz do popierania w swoich publicznych oświadczeniach tolerancyjnego podejścia szanującego prawa człowieka;
6. zdecydowanie potępia fakt, że wciąż widać brak staranności, jeżeli chodzi o wszczęcie dochodzeń w sprawie osób odpowiedzialnych za przemoc wobec dziennikarzy i pokojowych demonstrantów podczas parady równości w Tbilisi 5 lipca 2021 r., oraz że nie ściga się tych osób; podkreśla, że bezkarności sprawców takich czynów w żadnym wypadku nie można tolerować, ponieważ stanowią one naruszenie gruzińskich przepisów krajowych oraz zobowiązań międzynarodowych i europejskich, a także wzywa do przeprowadzenia skutecznych dochodzeń w sprawie incydentów z 5 lipca 2021 r.; potępia utrzymującą się dyskryminację osób LGBTIQI+; wzywa władze gruzińskie do pełnego wdrożenia w praktyce przepisów dotyczących praw człowieka i przeciwdziałania dyskryminacji;
7. wzywa władze gruzińskie do przeprowadzenia skutecznych dochodzeń w sprawie afery podsłuchowej oraz do wprowadzenia odpowiednich mechanizmów demokratycznej kontroli nad nadzorem w kontekście danych i nad gromadzeniem danych przez instytucje państwowe;
8. podkreśla potrzebę zagwarantowania bezpiecznego i przyjaznego środowiska pracy dla dziennikarzy, pracowników mediów i samych środków masowego przekazu, zarówno w prawodawstwie, jak i w praktyce, w tym również dla dziennikarzy poszukujących schronienia przed Rosją, Białorusią i innymi reżimami autorytarnymi; zachęca zatem Gruzję do wykorzystania współpracy międzynarodowej w celu poprawy środowiska medialnego i odpowiednich przepisów zgodnie z najlepszymi praktykami międzynarodowymi;
9. pochwała gruzińską obrończynię publiczną Nino Lomjarię za jej działania na rzecz ochrony wolności mediów pomimo regularnych ataków ze strony rządu;
10. dostrzega zróżnicowany i pluralistyczny krajobraz medialny w Gruzji, ale wyraża ubolewanie z powodu niezwykle napiętej relacji między partią rządzącą a krytycznymi mediami, a także między partiami opozycyjnymi a prorządowymi mediami; głęboko ubolewa nad polaryzacją krajobrazu medialnego, która odzwierciedla rosnącą i szkodliwą polaryzację krajobrazu politycznego;
11. ponownie apeluje do władz Gruzji, by powstrzymały się od ingerowania w wolność mediów lub wytaczania spraw sądowych umotywowanych politycznie przeciwko właścicielom lub przedstawicielom mediów;
12. wzywa władze gruzińskie do uwolnienia byłego prezydenta Micheila Saakaszwilego z więzienia ze względów humanitarnych, aby umożliwić mu poddanie się odpowiedniemu leczeniu za granicą;

Czwartek, 9 czerwca 2022 r.

13. wyraża zaniepokojenie ciągłym nasilaniem się rosyjskiej dezinformacji i manipulacji informacjami w Gruzji w kontekście rosyjskiej inwazji na Ukrainę oraz wzywa rząd gruziński do opracowania programów edukacyjnych w zakresie umiejętności korzystania z mediów dla swoich obywateli, do wspierania społeczeństwa obywatelskiego w tworzeniu mechanizmów weryfikacji faktów oraz do podjęcia aktywnych kroków w celu zapobiegania kampaniom dezinformacyjnym prowadzonym przez podmioty zagraniczne lub wewnętrzne przeciwko krajowi, grupom lub osobom znajdującym się w trudnej sytuacji, takim jak osoby mieszkające w społecznościach mniejszości etnicznych lub na obszarach dotkniętych konfliktem, oraz partiom politycznym;
14. wzywa wszystkie gruzińskie podmioty polityczne do powstrzymania się od wykorzystywania rosyjskich prób dezinformacji w celu uderzenia nimi w przeciwników politycznych, ponieważ przyczynia się to jedynie do dalszego rozpowszechniania dezinformacji i zagraża spójności społecznej i demokracji;
15. zachęca Gruzję do jak najlepszego wykorzystania wszystkich instrumentów i inicjatyw służących wzmocnieniu odporności w ramach Partnerstwa Wschodniego oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie UE do zapewnienia wsparcia politycznego, technicznego i finansowego niezależnym mediom i społeczeństwu obywatelskiemu w Gruzji;
16. wyraża zaniepokojenie destrukcyjną rolą, jaką jedyny tamtejszy oligarcha, Bidzina Iwaniszwili, odgrywa w polityce i gospodarce Gruzji, a także poziomem kontroli, jaką sprawuje on nad rządem i jego decyzjami, w tym również decyzjami dotyczącymi politycznie motywowanych prześladowań dziennikarzy i przeciwników politycznych; jest głęboko zaniepokojony ujawnionymi powiązaniem osobistymi i biznesowymi Iwaniszwilego z Kreml, które decydują o stanowisku obecnego rządu Gruzji w sprawie sankcji wobec Rosji; wzywa Radę i partnerów demokratycznych do rozważenia nałożenia sankcji osobistych na Iwaniszwilego za jego rolę w pogarszaniu się procesu politycznego w Gruzji;
17. z zadowoleniem przyjmuje udział Gruzji w programie „Kreatywna Europa” na lata 2021–2027; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wspierania działań, które mają na celu monitorowanie i ocenę zagrożeń dla pluralizmu i wolności mediów, obronę zagrożonych dziennikarzy oraz ułatwianie transformacji i poprawę konkurencyjności sektora mediów informacyjnych w Gruzji;
18. wzywa władze gruzińskie do stanowczego przestrzegania najwyższych standardów demokracji, praworządności, niezależności sądów, rzetelnego procesu sądowego i podstawowych wolności, w tym również w obszarze wolności mediów, a tym samym do jednoznacznego wykazania swojej politycznej determinacji w realizowaniu ambitnych europejskich aspiracji narodu gruzińskiego, o czym świadczy wniosek tego kraju o członkostwo w UE z dnia 3 marca 2022 r.; wyraża przekonanie, że uzasadnione aspiracje narodu gruzińskiego zasługują na spełnienie, i w związku z tym wzywa instytucje UE do podjęcia działań na rzecz przyznania Gruzji statusu kraju kandydującego do UE, zgodnie z art. 49 Traktatu o Unii Europejskiej, na podstawie osiągnięć i pod warunkiem, że władze Gruzji spełnią wszystkie kryteria;
19. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Radzie Europy, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, a także prezydentowi, rządowi i parlamentowi Gruzji.
-